

R O Z S U D O K**V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Milana Deáka, v exekučnej veci oprávnených **1/ J. Z.**, bývajúcej P., **2/ R. Z.**, bývajúceho P., **3/ V. G.**, bývajúceho v P., proti povinnému **J. M. G.**, bývajúcemu v P., zastúpenému JUDr. J. K., advokátom v P., **o vymoženie 61 500,-- Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde v Prievidzi pod sp.zn. 9 Er 665/2005, o dovolaní povinného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 31. októbra 2006, sp.zn. 5 CoE 70/2006 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 29. januára 2007, sp.zn. 5 CoE 70/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne z 31. októbra 2006 sp.zn. 5 CoE 70/2006 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 29. januára 2007, sp.zn. 5 CoE 70/2006 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Prievidzi uznesením z 25. septembra 2006, č.k. 9 Er 665/2005-83 zamietol návrh povinného na odklad exekúcie. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 56 ods. 1 Exekučného poriadku. Mal za to, že dôvody povinného (zlé sociálne postavenie) nezakladali nárok na odklad exekúcie, nakoľko nešlo u povinného o stav prechodný, ale naopak, odklad exekúcie by zvyšoval dlh povinného.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 31. októbra 2006, sp.zn. 5 CoE 70/2006 odvolanie povinného odmietol z dôvodu, že smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné (§ 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Opravným uznesením zo dňa 29. januára 2007 sp.zn. 5 CoE 70/2006 opravil v odôvodnení svojho uznesenia nesprávne označenie prvostupňového súdu.

Proti týmto uzneseniam odvolacieho súdu podal dňa 19. februára 2007 dovolanie povinný, ktorý navrhol uznesenia odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Vytýkal súdnym rozhodnutiam nezákonnosť a porušenie základných práv, namietal, že konanie prebehlo bez jeho účasti.

Oprávnení 1/, 2/, 3/ sa k dovolaniu povinného nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie povinného je dôvodné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. v znení do 1. júla 2007, podľa ktorého je s poukazom na ustanovenie § 372o zák.č. 273/2007 Z.z. potrebné vec právne posúdiť, dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Pokiaľ dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak sa ním napáda zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 O.s.p.), alebo potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásenie za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Nakoľko dovolaním napadnuté uznesenia odvolacieho súdu nevykazujú znaky žiadneho z uvedených uznesení (v danom prípade uznesením odvolacieho súdu bolo odmietnuté odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa), je zrejmé, že ide o prípad, v ktorom Občiansky súdny poriadok dovolanie podľa § 239 ods. 1 a 2 nepripúšťa.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

So zreteľom na povinným tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky : 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom

chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad ide v prejednávanej veci.

Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky (článok 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky).

Súdy rozhodujú v senátoch, ak zákon neustanoví, že vo veci rozhoduje jediný sudca. Zákon ustanoví, kedy sa na rozhodovaní senátu zúčastňujú aj prísediaci sudcovia z radov občanov, a v ktorých veciach môže rozhodnúť aj zamestnanec poverený sudcom. Proti rozhodnutiu zamestnanca súdu, povereného sudcom je prípustný opravný prostriedok, o ktorom vždy rozhoduje sudca (článok 142 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky).

Ústava v uvedenom článku určuje, že proti rozhodnutiu zamestnanca súdu povereného sudcom je vždy prípustný opravný prostriedok, z tohto pravidla neumožňuje nijakú výnimku. O opravnom prostriedku vždy musí rozhodnúť sudca, ani v tomto prípade základný zákon výnimku neumožňuje.

Rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka totiž nemôže byť v súlade s účelom sledovaným čl. 142 ods. 2 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy nikdy konečným rozhodnutím vo veci. Je to tak preto, že zverenie výkonu súdnej moci iným osobám než sudcom musí mať v zmysle ústavy minimálne také obmedzenie, pri ktorom účastníkovi súdneho konania ostane zachovaná možnosť domáhať sa prerokovania jeho veci nestranným a nezávislým sudcom uplatnením opravného prostriedku (a to bez ohľadu na to, či túto možnosť účastník skutočne využije). Túto požiadavku vyplývajúcu z ústavy treba uplatniť aj pri výklade a aplikácii zákonnej úpravy ustanovujúcej oprávnenie poverených zamestnancov súdu (vyšších súdnych úradníkov) rozhodovať v občianskom súdnom konaní (vrátane konania exekučného) a tiež pri výklade a aplikácii zákonnej úpravy postupu pri prieskume rozhodnutí zamestnancov poverených sudcami (vyšších súdnych úradníkov).

Podľa dovolacieho súdu je vylúčené, aby sa aplikáciou dotknutej zákonnej normy obišla ústavná úprava umožňujúca prieskum rozhodnutí poverených zamestnancov sudcami napríklad tak, že sudca poverenému zamestnancovi zverí oprávnenie rozhodovať aj v takej veci, v ktorej zákon proti rozhodnutiu sudcu nepripúšťa opravný prostriedok. Ak sa tak napriek tomu stane, je sudca povinný uplatniť priamo ustanovenie čl. 142 ods. 3 tretej vety ústavy a rozhodnúť o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu zamestnanca súdu (vyššieho súdneho úradníka).

Ustanovenie § 374 ods. 3 prvej vety O.s.p. (v znení platnom do 30. júna 2007) zakotvujúce možnosť podania odvolania proti rozhodnutiu vydanému vyšším súdnym úradníkom alebo justičným čakaťom za rovnakých podmienok ako proti rozhodnutiu sudcu totiž nemožno (práve so zreteľom na ústavnú úpravu) vykladať tak široko, že by z neho mala byť odvodená aj neprípustnosť odvolania. Zmysel uvedenej úpravy pri jej ústavne konformnom výklade totiž treba vidieť len v ustanovení zásadne rovnakých požiadaviek na odvolania proti rozhodnutiam poverených zamestnancov v porovnaní s požiadavkami kladenými na odvolania proti rozhodnutiam sudcov (najmä vo vzťahu k lehotám na odvolania, k ich náležitostiam, resp. k spôsobom rozhodnutí o odvolaniach). Vzhľadom na uvedené je preto potrebné prísne rozlišovať, či v prípade rozhodnutia inak nenapadnuteľného riadnym opravným prostriedkom (odvolaním), príslušné rozhodnutie vydal sudca alebo tak urobil poverený zamestnanec súdu, a podľa toho urobiť aj záver o prípustnosti odvolania. Kým totiž v prípade rozhodnutí sudcov nenapadnuteľnosť niektorých rozhodnutí odvolaniami zákonná úprava priamo predpokladá a ani ústava také rozhodovanie v jedinom stupni nevylučuje, pri rozhodnutiach vydávaných poverenými zamestnancami je to naopak. Napadnuteľnosť všetkých rozhodnutí poverených zamestnancov odvolaním je totiž bezvýnimočným pravidlom majúcim oporu v základnom zákone štátu.

Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že odvolanie je prípustné aj proti takému rozhodnutiu, proti ktorému zákon inak odvolanie nepripúšťa, ak vo veci nerozhodoval sudca, ale zamestnanec súdu.

Na podporu tohto právneho názoru, nad rámec už uvedeného, možno pripomenúť, že určité nejasnosti pri výklade dotknutej zákonnej úpravy odstránila novelizácia Občianskeho súdneho poriadku vykonaná zákonom č. 273/2007 Z.z., podľa ktorej prvá veta § 374 ods. 3

O.s.p. s účinnosťou od 1. júla 2007 znie „Proti rozhodnutiu súdneho úradníka alebo justičného čakatľa je vždy prípustné odvolanie“.

V danom prípade vydal uznesenie Okresného súdu v Prievidzi z 25. septembra 2006, č.k. 9 Er 665/2005-83, ktorým bol návrh povinného na odklad exekúcie zamietnutý, vyšší súdny úradník. V dôsledku odvolania povinného proti uzneseniu bola vec predložená odvolaciemu súdu (Krajskému súdu v Trenčíne), ktorý odvolanie odmietol, pretože smerovalo proti uzneseniu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že procesný postup okresného súdu bol v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky a aj v rozpore s § 374 ods. 3 O.s.p. Keďže odvolací súd na tento nesprávny procesný postup neprihliadol, odňal povinnému možnosť podania odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa a tým uplatniť procesné právo priznané mu Občianskym súdnym poriadkom, čím konanie pred súdom trpí vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Výskyt takejto procesnej vady je vždy zo zákona dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania, a aj dôvodom, pre ktorý dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vždy musí zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v takomto konaní nemôže byť považované za správne.

So zreteľom na uvedené, napadnuté uznesenie odvolacieho súdu trpí vadou uvedenou v ustanovení § 237 písm. f/ O.s.p. a preto toto uznesenie v spojení s opravným uznesením odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. októbra 2008

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková